

(2017. július 14.)

Az utóbbi három hét során a szőlő töretlenül fejlődött a kánikulában, mindenütt előrébb tart a szokásosnál. A tömött fürtű fajták mindenfelé fürtzáródásban vagy fürtzáródáshoz közeli állapotban vannak, helyenként már a zsendülés jelei is megfigyelhetők (1. és 2. kép). Bár most épp egy lehűlési szakasz vette kezdetét, a meteorológiai előrejelzések szerint úgy tűnik, ez nem lesz tartós, a jövő héttől valószínűleg visszatér a kánikula. Egyelőre adottak tehát egy nemcsak fehér- és rozé-, hanem végre egy kiváló vörösboros évjárat föltételei is. Persze, hogy ez megvalósuljon, még sok napfénynek kell érnie szőlőinket, de – ahogy megyünk előre az időben – mindinkább reménykedhetünk

Az előrehaladott növényfejllettség egyben azt is jelenti, hogy a bogyók lassan kinőnek vagy már ki is nőttek a lisztharmatra és a peronoszpórára fogékony állapotból. E betegségek károsítása a továbbiakban már egyre jobban a levelekre korlátozódik. Azért, persze, vannak kivételek. A kövér talajokon fekvő, tápanyaggal bőséggel ellátott ültetvényekben kitolódhat a fürtök fogékony állapota, másrészt egyes fajták fürtjei eleve sokáig fogékonyak egyik vagy másik betegségre. Különösen hosszú ideig fogékonyak a lisztharmatra például a Kadarka és a Hárslevelű fajták bogyói, a peronoszpórára pedig a Cabernet és főként a Merlot fajták fürtjei. Ahogy csökken a bogyók/fürtök fogékonysága a lisztharmattal és a peronoszpórával szemben, úgy növekszik a rothadékonyságuk.

1. kép. Bíborkadarka színeződő bogyói (Szentgál-szőlőhegy, 2017. július 11.) **2. kép.** Zsendülésnek indult Turán (Bükkzsérc, 2017. július 11. – Pintér Tamás fölvétele)

A **lisztharmat** – ha a bogyókat már nem is – azok kocsányát a tenyészidőszak végéig fertőzheti. Igaz, ennek közel sincs már akkora jelentősége, mint a bogyófertőzésnek. Számolni kell a betegség lappangási idejével is, ami legalább 5-6 nap, de igazán jól láthatóvá csak a fertőzéstől számított nyolcadik–tizedik napon válnak a tünetek. Tehát, ha ma (július 13-án) következik be a fertőzés, azt a tünetfölismerésben kevésbé gyakorlott szem csak 8-10 nap múlva veszi észre.

Az idei lisztharmatnyomás annak megfelelően alakult, ahogy azt május 19-én előre jeleztük: az általános járványkitörés elmaradt, csak helyi jelleggel jöttek létre súlyosabb megbetegedések (3. kép), s összességében közepes fertőzési nyomás alakult ki. Ez azt jelenti, hogy küzdeni kellett a lisztharmattal, de nem emberfölötti módon, és a figyelmes gondoskodást siker koronázta.

A javasolt védekezési programunk mindenütt eredményesnek bizonyult, ahol annak lépéseit az előrejelzésekben leírtak szerint, pontról pontra idejében végrehajtották. Kisebb-nagyobb problémáik csak ott adódtak, ahol eltértek a javaslatoktól. Elmondható az is, hogy az időjárás a bogyók fogékony időszakában (a virágzás kezdetétől mostanáig) abszolút kedvezett a lisztharmat számára. Szekszárd/Faluhelyen például a május 28-a és július 10-e között eltelt időszak során mindössze egy olyan nap volt a 43-ból, amikor az időjárás az ún. Kaliforniai Rizikómodell szerint „csak” 90%-ban kedvezett a konídiumos fertőzésnek (itt megjegyzendő, hogy már a 60% is igen kedvező körülményeket jelent), a többi napon 100%-os volt a kedvezőségi index. Vagyis a hőmérséklet, ami a lisztharmatfertőzés elsődleges föltétele, maximálisan „megfelelt a gomba igényeinek.” A kórfolyamat alakulásában semmiféle törés nem mutatkozott, az első lisztharmattünetek megjelenése (május közepe) óta a fertőzöttség fokozatosan, kiszámítható módon erősödött mostanáig.

3.kép. A későn indított permetezési program és a megkésített zöldmunka együttes következménye ez a súlyos lisztharmat-fertőzöttség a Kékfrankos fűrtjein (Szentgál-szőlőhegy, 2017. július 10.)

A **peronoszpóra** fertőzési nyomása az alig észlelhető és a közepes szint között változik. Ahol június eleje óta több és gyakoribb volt a csapadék (pl. az Északi-középhegységnek és az Alföldnek a Tiszához közelebb eső régióiban), ott az utóbbi, ahol kevesebb (pl. a Duna magyarországi alsó szakaszának tágabb környezetében), ott az előbbi viszonyok uralkodnak. Járványos fűrtmegbetegedések szerencsére semerre sem fordulnak elő, és a továbbiakban már egyre kevésbé kell erre számítani. Amíg azonban a legfogékonyabb fajták (Merlot, Cabernet) fűrtjei nem válnak teljesen ellenállóvá a peronoszpórával szemben, teljesen kizárni a helyi járványok lehetőségét nem lehet. Ezek a fajták sincsenek viszont már veszélyben azokon a területeken, ahol a betegségnek jelenleg nyoma sincs.

A **szürkerothadás** számára a meleg, száraz idő eddig nem kedvezett. Egy-egy zápor, zivatar a továbbiakban sem jelent rothadásveszélyt, a betegség elhatalmasodásához tartósan csapadékos időjárás kedvezne. Reméljük, ez nem következik be, hiszen az utóbbi három esztendő (2014–2016) mindegyike járványos volt, s elkelne végre egy nyugodtabb szezonvég. Az előjelek mindenesetre jók, hiszen a talaj felső rétege nem telített nedvességgel, s a meteorológiai előrejelzések is augusztusig az átlagosnál melegebb és szárazabb időjárást valószínűsítenek. Legújabb megfigyeléseink szerint ez a betegség leginkább azokon a termőhelyeken problémás, ahol alacsony az éjszakai minimumhőmérsékletek, és ezért jelentős a harmatképződés olyankor, amikor magas a levegő páratartalma. Ha viszont a talaj száraz, kicsi a kipárolgása, ezeken a területeken sem képződik harmat.

4. kép. Szőlőlevélatka okozta torzulások és szívásnyomok Merlot fajta hajtásvégi levelein (Szentgál-szőlőhegy, 2017. július 13.)

A meleg nyári idő nagyon kedvező a **levélatkák** számára, a hajtásvégek levelein megjelenő szívásnyomok, torzulások jelzik fölszaporodásukat (4. kép). Számottevő kárt ilyenkor már nem tesznek a szőlőben, de ha sok áttelel közülük, jövő tavasszal nagy lehet az indulófertőzés. Megkezdődött a **szőlőmolyok** második nemzedékéhez tartozó lárvák kelése. Folyamatos az **amerikai lepkekabóca** térhódítása a szőlőfürtökben (5. kép) és a levelek fonákján. Jó szeműek ráakadhatnak az aranyszínű sárgaság terjesztőjeként elhíresült **amerikai szőlőkabóca** egyedeire is (6. kép).

5.kép. Amerikai lepkekabóca „vattája” (Szentgál-szőlőhegy, 2017. július 10.); **6.kép.** Amerikai szőlőkabóca lárvája (Badacsony, 2017. június 29. – Horváth Edit fölvétele)

Védekezés

Minden más híreszteléssel ellentétben szőlőültetvényeink nagy részében a lisztharmat és a peronoszpóra elleni védekezésre a továbbiakban elegendő kontakt szereket használni. Sőt nemcsak elegendő, szakmailag egyenesen kívánatos is. A speciális szerek késői használatának ugyanis legtöbbször nincs különösebb hozadéka, ilyenkor már csak a pénztárcánkat terheljük velük, és siettetjük a kórokozók velük szembeni rezisztenciájának kialakulását. Leghelyesebb tehát, ha a lisztharmat ellen már csak ként (pl. **Kumulus S 4 kg/ha**), a peronoszpóra ellen pedig kontakt szerves (pl. **Polyram DF 2 kg/ha**, Delan 700 WG 0,4–0,5 kg/ha) vagy kontakt réztartalmú (**rézhidroxid**, rézoxiklorid, bordóilé) szereket használunk. Ahol a lisztharmat nagyobb mértékben jelen van a bogyókon, ott a kén mellé Karathane Start (0,6 l/ha) is keverjünk a permetlébe. A középérésű és kései szőlőfajták peronoszpóra és lisztharmat elleni védelemére előreláthatólag július közepéig lesz szükség, ami az említett kontakt készítményekkel három egymás utáni permetezést jelent. A kritikus fajtákat (Kadarka, Hárslevelű, Merlot, Cabernet franc és Cabernet sauvignon stb.) 10 naponként permetezzük meg.

A szürkerothadás elleni védekezésre akkor lesz igazán szükség, ha csapadékosra fordulna az idő. Reméljük, ez nem következik be, de ha mégis, akkor a későbbiekben számoljunk a speciális botriticidek (pl. Scala, Rovral Aquaflow) használatával. Olyan termőhelyeken, ahol az utóbbi három évben járványosan lépett föl a botritisz, a peronoszpóra elleni védelemre most (fűrtzáródáskor) folpet hatóanyagú kontakt készítményt (pl. Folpan 80 WDG) válasszunk, mivel ez a hatóanyag botritisz elleni preventív hatással is rendelkezik.

Rovar- és atkaölő szereket csak indokolt esetben juttassunk ki.

Szekszárd, 2017. július 13.

Dr. Füzi István és Dr. Hoffmann Péter
fejlesztőmérnökök

Segítőink voltak: Schmidt Ágnes
Horváth Edit
Méri Imre
Pintér Tamás